

ROČNÍK LX

BŘEZEN 2005

3

HILAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

VELIKONOČNÍ POSELSTVÍ _____	3
KVĚTNÁ NEDĚLE _____	4
AŽ NA VĚKY VĚKŮV _____	5
VELIKONOCE _____	6
POSTNÍ OBDOBÍ _____	7
NA DRUHÉ POUTI ZA STAVITELEM CHRÁMŮ _	8
ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ) _	10
PŘEHNANÁ STAROSTLIVOST _____	12
„A ODPUSŤ NÁM NAŠE VINY, JAKOŽ I MY ODPOUŠTÍME VINÍKŮM NAŠIM...“ _____	14
NEBOŤ JSEM LAČNĚL... _____	14
K SEDMDESÁTINÁM OTCE PAVLA ALŠE ___	16
SETKÁNÍ _____	17
VALAAM SI PŘIPOMENUL 15. VÝROČÍ OBNOVENÍ MNIŠKÉHO ŽIVOTA _____	18
PODĚKOVÁNÍ _____	19
ŽIVOTNÍ JUBILEUM OTCE VLADISLAVA DOLGUŠINA _____	19
POZVÁNKA DO TÁBORA _____	20
MODLITEBNÍ VZPOMÍNKA _____	20
PLZEŇ _____	20

Dnes začíná naše spasení a zjevuje se odvěčné tajemství.

Syn Boží stává se Synem Panny a Gabriel zvěstuje milost.

Proto i my s ním k Bohorodici volejme:
„Raduj se milostiplná, Pán s tebou“.
tropar svátku Zvěstování Přesvaté Bohorodice

Foto na titulu: O. Antonij, autor studie o o. archimandritovi Andreji (Kolomackém) a současný duchovní správce v Rumburku.

VELIKONOČNÍ POSELSTVÍ

posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

Důstojní otcové, bratři a sestry!

Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal z mrtvých!

Vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista je významnější než jakákoliv velká historická událost. Pascha Kristova nám přinesla vítězství Života nad smrtí. Život v osobě Ježíše Krista vyšel z hrobu vítězný. Jeho vzkříšení znamená vítězství nad smrtí pro celý lidský rod, pro každého z nás. „Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli.“ (1. Kor. 15, 20) Pascha Kristova dokazuje, že po Jeho vzkříšení následuje vzkříšení i ostatních zesnulých. Neboť „první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou Jeho.“ (1. Kor. 15, 23)

Nepřátelé Ježíše Krista mysleli, když leželi v hrobě, že je to konec všeho. Podobně pochybovali i Jeho učedníci. Také i my podobně pochybujeme. Avšak Vzkříšení Ježíše Krista dokázalo, že Život je silnější než smrt.

Vítězství života nad smrtí má ještě širší rozměr. Ve světle vzkříšení vítězí naděje nad strachem. Vítězí radost nad smutkem, pravda nad lží, dobrota nad zlobou a především láska nad nenávisťou a víra nad nevěrou. Končí vláda temných sil, ať jsou jakékoliv a kdekoliv. Vítězné vzkříšení jako láva spaluje veškeré zlo a razí cestu do věčnosti.

Tato cesta patří všem, kteří jsou Kristovi a věří v Jeho svaté Evangelium. Slyší na ní Jeho hlas: „Radujte se!“ (Mt. 28, 9) „Pokoj vám!“ (Jn. 20, 19) Kdo věří ve vítězství Kristova vzkříšení, je prost veškeré bázně a strachu. Žije nadějným, světlým duchem Paschy Kristovy. Právě naše pravoslavná církev je církev vzkříšení. Neboť žije ve světle vzkříšení, které rozháňá jakoukoliv temnotu zevnější.

Ke Kristovu vzkříšení můžeme přicházet po různých cestách. Nejblíže je pro nás cesta vzpomínky.

+ Nikolaj,

arcibiskup prešovský, metropolit
ta českých zemí a Slovenska

+ Kryštof,

arcibiskup pražský
a českých zemí

+ Ján, + Simeon

biskup michalovský
biskup olomoucko-brněnský

Otevírá se nám při bohoslužbách. Dovede zpřítomnit zážitky daleké minulosti. Avšak ve víře nemůžeme obdivovat jen minulost. Nelze slavit Paschu Kristovu, aniž by Jeho vzkříšení bylo i naším vzkříšením.

Existuje i jiná další cesta ke Kristovu vzkříšení. Je to cesta života, cesta zkušenosti. Vzkříšení je stále přítomné v dějinách církve. Přemáhá nevěru, všechny možné utlačovatele, lžiučitele. Naplňuje nás obdivem, jak Kristova Pascha vítězí nad nepřízní doby a stále oživuje naši víru.

Nakonec se nám otevírá třetí cesta ke Kristovu vzkříšení, na niž nás zvou svatí otcové a duchovní učitelé. Vede do hlubiny duše, kdy vzkříšení není jen součástí dějin, není pouze Kristovo a Církve, ale stává se zároveň naším osobním vítězstvím. Jsme podobní jedenácti učedníkům, když se osobně setkali se vzkříšeným Kristem. Tehdy zvěst o Jeho vzkříšení zasahuje celý náš život. Tehdy radost z Paschy

Kristovy naplňuje celé naše bytí na zemi. Překonává všechna životní trápení, bolesti a neúspěchy. Kristovo vzkříšení se stává nevyčerpatelným pramenem odvahy k životu, který se dotýká věčnosti. Nic na světě nemůže způsobit, abychom neslyšeli hlas našeho vzkříšeného Pána Ježíše Krista: „Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“. (Mt 28, 20)

Důstojní otcové, bratři a sestry!

Světlo Paschy Kristovy nechť vás všechny osvěcuje na vaší životní cestě, nechť jsou letošní Velikonoce požehnáním pro naši místní pravoslavnou církev, naše církevní obce a všechny věrné Boží děti.

S přáním duchovní radosti, dobrého zdraví a s radostným pozdravem

Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal z mrtvých!

KVĚTNÁ NEDELE

„Požehnaný, který přichází ve jménu Páně...“ (Mk 11,10)

Jako malého kluka mě fascinovala Květná neděle svou zvláštní slavnostní atmosférou. Období půstu se chýlilo ke konci, šlo se houfně ke zpovědi a eucharistii, světily se kočičky, Velikonoce již byly „za dveřmi“! Asi ne náhodou se proto říkalo, že v rodinách volyňských Čechů již Pascha nastala! Květná neděle je dnem příslibu samotného Kristova Vzkříšení. A skutečně radostné volání Izraelitů, zapsané v Markově Evangeliu, to potvrzuje. Tedy aspoň na první pohled. Jistě vítali svého Mesiáše upřímně a s nadějí (jak jinak!). Jenže zákulisní manipulace s veřejným míněním a konečně Jidášova zrada přivedly téhož Mesiáše až na Golgotu.

V tomto okamžiku cítíme, jak nám Květná neděle otevírá dvě brány, dvě možnosti prožití svátku. Na jedné straně radost, štěstí a naděje, kterou jeruzalémští projevíli při příchodu Božího Syna, na straně druhé zrada, smutek a smrt, kterou stejní lidé nakonec svému Mesiáši připravili, když se v jejich ústech slavnostní „Hosanna!“ rázem změnilo ve zbabělé „Ukřižuj ho!“ Proto když se ve velkém týdnu modlíme a připravujeme k vrcholnému naplnění všech odvěkých tužeb člověka, totiž ke znovuzískání ztraceného života věčného, cítíme úžasné radostné vnitřní chvění a vibrace duše, ale současně také prožíváme chvíle neskonaleho smutku a bolesti z utrpení, které jsme Kristu Ježíši připravili. A tady se snad nikdo neurazí, když tuto skutečnost ještě jednou podtrhnu. Ano, my všichni, křesťané i nevěřící, Spasitele denně zrazujeme, nasazujeme mu trnovou korunu a přibíjíme jej na kříž! Děje se tak pro nedostatek lásky, pro naši slabost a náchylnost k hříchu. Děje se tak pro naši absenci tolerance k hříchům ostatních lidí a pro bezbřehou, nekritickou toleranci k hříchům vlastním. Chceme navenek vítat Krista jako mocipána, okázale, tak aby to každý viděl, ale současně již někde v hlou-

bi naší hříchem pošramocené duše kujeme pikle, abychom se vyhnuli všemu, co je pro nás nepohodlné. „Co si to ten Ježíš vymýšlí?“ ptáme se, „vezmi svůj kříž a následuj mne! Co to jsou za slova? Já chci dosáhnout Božího Království, ale proč kříž? Když po něm Kristus tak touží, ať si ho nese sám! Tak tedy Piláte ukřižuj ho a mě vynechej, já přece neznám toho člověka!“

Takto se hypoteticky může zachovat každý z nás, ať křesťan nebo nevěřící, jen s tím rozdílem, že křesťan má silnější zpětnou vazbu a najde-li v sobě dost odvahy, může svá špatná rozhodnutí a činy konfrontovat s vůlí Boží, která je jedinou kosmickou neměnnou veličinou. Nevěřící bohužel tuto možnost nemá. On může své konání konfrontovat pouze s proměnnými filosofickými tendencemi tohoto světa, a to je hodně málo!

O Květné neděli přinášíme Bohu také dar, takový malinký, v podobě pučících ratolestí. Tím se přes propastnou vzdálenost dvou tisíciletí připojujeme k chudým Izraelitům, kteří sami nic jiného neměli, čím by Mesiáše uvítali. V tom si uvědomujeme, že jediné, čím můžeme Krista uvítat my, není naše pozemské jmění, hmotné statky zpřijemňující nám život. Nýbrž je to naše upřímné a doufající srdce, zalité blahodárnými paprsky na obzoru vycházejícího slunce, které dříve než prozáří naše příbytky, pohladí svými paprsky rašící jarní přírodu a opět o kousek pootevře pupeny jív, vrb, bříz a osik na březích bublajících potůčků. Proto jsme vyšli ven, natrhali ratolesti a přicházíme Mesiáše uvítat. Doufáme, ba jsme přesvědčeni, že se naše původní upřímná radost nezvrtně v podlou lest, že vytrváme a Krista nezradíme!

Tedy neměli bychom se jako křesťané ani stydět ani schovávat. Když jsme uvítali Spasitelův příjezd s palmovými ratolestmi v rukou a s modlitbami v srdci, provázejme ho po celý Velký týden, nechme se

vidět i u jeho nohou pod křížem a spolu s ním pohřbíme všechny světské péče, které nás jako těžký balvan neustále strhávají ze správné cesty. Neбудme pyšní, není to přece naše zásluha, že si nás Bůh vyvolil a obdaroval darem víry! Můžeme mu jedině vzdávat díky v modlitbách, poněvadž je to dar jistě převeliký, nezištný a nikdy jej nebudeme schopni Bohu dostatečně vyhradit. Vězte jen, že On si nežádá našich obětí, nýbrž milosrdenství. Svět je plný smrti, hladu, bezpráví a útlaku. Žalmista si také stěžuje na lid své doby: „Bloud si v srdci říká: Bůh tu není. Všichni kazí, zohavují na co sáhnou, nikdo nic dobrého neudělá. Hospodin na lidi pohlíží s nebe, chce vidět, má-li kdo rozum, dotazuje-li se po Boží vůli. Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho, nikdo nic dobrého neudělá, naprosto nikdo.“ (Ž 14,1-3)

Nezbývá již nic než se sám sebe zeptat, zda-li jsem odpustil svému bližnímu a navštívil nemocného či vězněného, zda-li jsem nasýtil pocestného a oblékl jej? Vždyť naše

modlitba, má-li být Bohu příjemná, musí být zcela evidentně logickým vyústěním, vyvrcholením celého tohoto procesu! Jak se mohu klidně modlit, když můj bratr, sestra trpí? A všichni dobře víme, že daleko horší než tělesné je utrpení duševní! Když se cítím sám, opuštěný, slabý a nemohoucí cokoli na svém osudu změnit. A jak naše srdce zaplesá, když nám Kristus nakonec přece jen podá přes propast hříchu pomocnou ruku a láskyplně nás přivede k poznání pravdy! Ale každé poznání vyžaduje vynaložit jisté úsilí. Boží spása není zadarmo. Každý z nás se o její dosažení může snažit, aby nakonec z Kristových úst neuslyšel slova: „Služebníku špatný a líný...“!

Svátek příjezdu Ježíše Krista na oslátku do Jeruzaléma nám poskytuje jedinečnou možnost načerpat nových sil skrze očistění duše i těla svatou eucharistií a dokončit běh svatého půstu důstojně, bez všech špatných myšlenek a nálad. Jedině tak nám zbude dostatek energie vnímat a správně pochopit tajemství Kristova Vzkříšení. *-jh-*

AŽ NA VĚKY VĚKŮV

Mnohokrát při každé bohoslužbě slyšíme tato slova jako ukončení kněžských modliteb. Je to vyznání víry ve věčnost. Náš život má svůj stvořený počátek, ale nikdy nekončí... Ani přirozená smrt není koncem života pozemského. Básník Otakar Březina hovoří nádherně o smrti jako „chůzi z pokojů přesycených vůněmi do chrámu na neděli Květnou“. Smrtí nekončí naše existence, nepřestáváme být, odcházíme jen z určitého času a prostoru do věčnosti. Po tělesné smrti zůstává naše duše nedotčená, je stejná jako dříve a také naše tělesná schránka jednou vstane z mrtvých, aby se podílela na nesmrtelnosti ve věčnosti.

Vše kolem nás zjevně pomíjí. Je nám to jasné zvláště, když začneme stárnout a zjišťujeme, jak nám život rychle utekl. Někdy tak rychle, že se nám zdá, jako by to byl jen

sen. „... neboť podoba tohoto světa pomíjí.“ (1. Kor. 7,31) Události a obecně současný stav věcí se zdá být veličinou stálou. Avšak na jedinou, často během několika dní, se úplně změní. Tehdy si uvědomujeme, že nemůže nic obstát proti věčnosti.

Bohužel stále více lidí je v opojení současného spotřebního stylu života. Zabývají se jenom tím, co nového mohou získat pro sebe, jak si na světě mohou užít. Cynicky říkají: „Tady je ráj i peklo, proto jezme, pijme, zítra zemřeme.“ Tím „zemřeme“ myslí konec, za nímž není již nic. Jak veliké je to zaslíbení. Podobně uvažovaly národy již dlouho před Kristem. Avšak jak velmi smutně vyznívá toto přesvědčení v Evropě na křesťanském kontinentě, kdy každý má možnost o věčném životě slyšet pravdu, ale nedbá o ni a nebo ji dokonce znevažuje. Je

těžké pomoci těm, kteří programově zavírají oči před světlem věčného Dne, který oslavujeme zvláště o Velikonocích. Velikonoce tak již jsou jen svátky „jara“, prodlouženým víkendem, kdy je možno jet na hory nebo na výlet. Hlavně pak v pondělí velikonoční udělit ženskému pokolení řádný „výprask“, abychom dostáli pohanským obyčejům našich předků.

Život vezdejší má ještě mnoho krás a je neopakovatelným Božím darem. Ve srovnání s věčností ale představuje pouze malý zlomek našeho bytí. Víra v naši věčnou budoucnost nám odhaluje smysl života na zemi. Hlavně v tzv. mezních situacích je pro nás oporou, kterou jinde nemůžeme nalézt. Když jako biblický spravedlivý Job či Lazar z evangelia podle sv. Lukáše přijímáme nezdar, bolest a nemoc, nabývá všechno toto naše utrpení hodnotu, která vede ze země do nebe. Není to planá útěcha, ale pevný životní postoj, otevírající již zde na zemi bránu věčnosti. Stejně tak, když hmotné statky, úspěch v práci, společenské postavení a zdraví přijímáme s věčností k Bohu a užíváme nejen pro sebe, ale děláme jimi radost svým bližním, získávají tyto ryze pozemské hodnoty věčný rozměr. Jinak je „to vše pomíjivost a honba za větrem“, jak říká kniha Kazatel 1.kap., 14. verš.

Existuje ještě jeden veliký Boží dar na tomto světě. Mnozí jej bohužel neberou vážně a vůbec se nesnaží jej získat. Kdo však o něj usiluje, získává všechno, jak největší bohatství tohoto světa, tak i celou věčnost. Hovoří o něm Ježíš Kristus ve svém podobenství o pokladu nesmírné hodnoty, který našel jeden člověk na poli, prodal vše, co měl, to pole koupil, aby poklad získal. (Mt. 13, 44) Tímto pokladem je Jeho Církev, jako Jeho tajemné Tělo: „...království všech věků...“ (Ž. 145, 13) Království, které není z tohoto světa. Království nebeské, jež tady na zemi je již 2000 let pro všechny cestou do věčnosti. Jen v církvi dostáváme Chléb života věčného ve sv. eucharistii: „...kdo jí z tohoto chleba, živ bude na věky“ (Jn. 6, 51) Věřícím se dostává po náležitém pokání „odpuštění hříchů“. Zbavují se tím „věčné smrti“ a získávají „život věčný“.

Náš křehký život pozemský je neopakovatelným začátkem obou věčností: věčné smrti nebo věčného života. Stojí za to usilovat o věčný život, který nám dává Ježíš Kristus. Proto jej oslavujeme ve svaté Trojici stále „až na věky věkův“. K tomu nám radí moudrý otec sv. Theodor Studita: „Věnujme trochu času pomíjivého, abychom získali nekonečnou věčnost.“

Arcibiskup Kryštof

VELIKONOCE

V tomto roce připadají Velikonoce podle nového stylu na 27. března a podle starého stylu na 1. května. Velikonoce jsou největším svátkem, který výrazně změnil naše lidské dějiny. Kristus vstal z mrtvých, to je jedna velká Pravda, kterou už nikdo nemůže zpochybnit. Kristus svou smrtí zničil smrt naši. Když jsme Adamem a Evou ztratili Boží Království, Ježíš nám opět Království otevřel a daroval. Proto na tuto památku jsou během Velikonoc v chrámu otevřené svaté dveře ikonosta-

su na znamení, že se nám otevřelo Boží království. Během Velikonoc prožíváme velkou radost z Kristova vzkříšení a po týdnech postu se světi velikonoční pokrmy, mezi které patří také pokrmy z masa a mléka. Období velkého postu je obdobím pokání a období Velikonoc obdobím duchovní radosti. Proto i já si dovoluji popřát jménem svým a jménem věřících ze Sokolovska požehnané Velikonoce plné radosti a Božího požehnání.

Mgr. o. Vladimír Kulakov

POSTNÍ OBDOBÍ

Na sklonku zimy a začátkem jara probíhá v církvi období Velkého postu. V tomto roce podle západní paschalie, tj. nový styl, začalo období Velkého postu již 7. února. Pro pravoslavné křesťany, používající starý styl, začíná půst až 14. března. Před začátkem Velkého postu se věřící připravují a to tím, že čtyři neděle před začátkem Velkého postu jsou bohoslužebná čtení přizpůsobena přípravě a pochopení hlavní podstaty Velkého postu. První takovou nedělí je Neděle celného a farizeje, což je pasáž ze sv. Písma Nového zákona, jejíž hlavní podstatou je ukázat nám, jaká má být naše modlitba, aby byla přijata Bohem. Následující neděle si připomínáme příběh marnotratného syna, kdy přichází do popředí Boží milosrdenství, které je převzaté z Evangelia o otci, který měl dva syny, z nichž mladší rozhrýl svůj majetek, který dostal od otce a v největší bídě se opět vrací k otci a prosí jej o přijetí, alespoň jako služebníka. Zde se poukazuje na to, že Bůh nám také odpouští naše viny. Další neděle je již nedělí Masopustní. Od této neděle se začínáme postit od masitých pokrmů. Tato neděle nám na bohoslužbách poukazuje na Boží spravedlnost. Poslední nedělí před samotným začátkem Velkého postu je neděle Syropustní, kdy si připomínáme vyhnání Adama a Evy z ráje. Během období velkého postu vykonáváme postní bohoslužby, které mají charakter kající a pomáhají nám přiblížit se k oslavě největšího svátku – Kristovu Vzkříšení.

Období Velkého postu začíná v pondělí po neděli Syropustní a končí na svátek Kristova Vzkříšení – Paschu, občanské Velikonoce. Toto období trvá 40 dní, byť ve skutečnosti je o několik dní delší. Během tohoto období se věřící postí od masitých, mléčných i vaječných pokrmů. Převládá strava rostlinná. Z duchovního hlediska bychom mohli klidně říci, že toto období je obdobím sebezapírání a pokání. Kromě duchovního hlediska má půst velký význam i pro náš lidský organismus. Dochází k odbourávání všech škodlivin, které přijímá-

me prostřednictvím bílkovin z masa a působí regeneračně na naše tělo. Období Velkého postu trvající 40 dnů se historicky vyvíjelo až se nakonec ustanovilo na 40 dnech dle příkladu 40-ti denního postu Ježíše Krista a také 40-ti letého putování národa izraelského z Egypta do zaslíbené země.

Navštívíme-li pravoslavné chrámy, zjistíme, že v chrámové výzdobě převládá tmavá liturgická barva. Roucho, které používá duchovní při bohoslužbě je taktéž tmavé barvy. Je zvykem používat fialovou, tmavobordo nebo černou barvu. V období Velkého postu při nedělních bohoslužbách jsme také připravování k oslavě Kristova vzkříšení. Slouží nám k tomu příklady světců např.: Sv. Řehoře Palamy, ct. Jana Lestvičnika a ct. Marie Egyptské. Příkladným životem těchto světců jsme i my povzbuzování v duchovním zápase se sebou samým, se svými hříchy a nedostatky. Postní období je také obdobím zvlášť vhodným na změnu našeho života a přehodnocení priorit v něm. Velmi překrásně to vyjádřil sv. Efrém Syrský ve své modlitbě, která se dostala do liturgických bohoslužeb Pravoslavné církve: „Pane a Vládce života mého, chraň mne od ducha lenosti, sklíčenosti, panovačnosti a prázdnomluvnosti. – Ducha, pak čistoty, pokory, trpělivosti a lásky uděl mi, služebníku svému. – Ó pane a Králi, dejž abych viděl provínění svá a neodsuzoval bratra svého. Neboť tys blahoslaven na věky věkův. Amen.“

Završením postního období je tzv. Strastný týden, kdy si připomínáme ty nejdůležitější události, které souvisí s naším vykoupením. Na Velkou středu vzpomínáme zradu apoštola Jidáše, kdy prodal za 30 stříbrných našeho Spasitele Ježíše Krista. Velký čtvrtek je připomínkou Poslední Večeře, na které náš Pán Ježíš Kristus ustanovil Nejsvětější Eucharistii. Spasitel vzal chléb, lámal jej a dával svým učedníkům říkajíc: „Vezměte, jezte, tj. tělo mé, kteréž za vás lámáno jest na odpuštění hříchů.“ Podobně učinil i s kali-

chem říkajíc: „Pijte z něho všichni, tj. krev má nového zákona, která se za vás a za mnohé vylévá na odpuštění hříchů.“ To je základ Svaté liturgie. Ježíš sám tuto oběť vykonal na Velký pátek, kdy zemřel na kříži a obětoval sám sebe za lidské pokolení. Ježíš je zde přirovnáván k Beránku, kterého Židé v den Paschy obětovali. Touto obětí skončil Starý zákon a již není nutno přinášet oběti krvavé,

protože Ježíš ji vykonal sám a nám zanechal oběť nekrvavou – oběť Nového zákona. Tak jak Melchisedek přinesl Bohu oběť chleba a vína tak i my přinášíme tu samou oběť jen s rozdílem, že z chleba se stává Tělo Kristovo a z vína Krev Spasitele. A to budeme činit na jeho památku až do konce světa. Amen.

*Mgr. Kulakov Vladimír
pravoslavný duchovní*

NA DRUHÉ POUTI ZA STAVITELEM CHRÁMŮ

Je zachmuřený nevlídný den 12. 2. 2005. Chvillemi prší i sněží. Obloha je plná zlověstných temných mraků. Po zablácených cestách rozbředlým sněhem jedou poutníci ze všech koutů naší země k dalekému cíli. Několik z nich i ze zahraničí.

Místy se prodírají hustou mlhou, místy se auta smýkají po zledovatělém povrchu.

Co vede poutníky k tomu, aby se vydali na tak nebezpečnou cestu? Je to 25. výročí úmrtí archimandrity Andreje Kolomackého – stavitele chrámů. Narodil se 8. / 21. února 1896 v Kyjevě, zemřel 31. ledna / 13. února 1980 v Rumburku. Ale o tom, jak otec Kolomacký neúnavně pracoval pro pravoslavnou církev, necháme hovořit otce Antonije Drdu, který připravil pro čtenáře Hlasu pravoslaví podrobnou studii...

Poutníci se blíží k cíli své cesty. Vysoko nad Rumburkem na Strážném Vrchu stojí jeden z chrámů, který postavil otec Kolomacký. Je zasvěcen sv. Janu Křtiteli. V něm proběhne slavnostní vzpomínková archijejská svatá liturgie.

Než začne, máme ještě čas porozhlédnout se po nástěnných malbách, biblických výjevech vytvořených rukou archimandrity Andreje. Jsou prosté, hluboce duchovní a nenapodobitelné. Před mýma duchovníma očima se mané mlhnou podobné v katedrálním chrámu v Olomouci a v kapli monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově.

V přeplněném chrámu se organizátor této velkolepé slavnosti otec Antonij Dr-

da spolu s dvaceti dalšími jereji a diákoný připravuje na přivítání archijerejů: Vysokopřeosvíceného Christofora – arcibiskupa pražského a českých zemí a Přeosvíceného Agapita – biskupa užhorodského a mukačevského.

Pečlivá sestra Galina už připravila kytilice...

Slavnostní okamžik začíná. Z vzácných hostů vítáme i archimandritu Mitrofa z Zakarpatí, který po několikaleté službě Hospodinu v monastýru Bevelja slouží nyní v monastýru Záštiny přesvaté Bohorodice v Rakočinu. Je zde i otec Petr – ředitel Užhorodsko-mukačevské eparchie.

Zazněla cyrilometodějská píseň, která se odráží od stěn promodleného chrámu a vhná mí slzy do očí. Je neobvyklé slyšet, jak se vznášejí vzhůru v pohraničí, v místech, odkud přicházeli ti, kteří na Velké Moravě ničili svaté dílo apoštolů, pálili slovanské knihy a zakazovali slovanské Boží služby...

Ale to bylo dávno...

Svaté pravoslaví překonalo všechna úskalí, kterých ještě v dějinách naší země bylo mnoho. Dědictví otců nám bylo zachováno...

Žalmista je Němec. S láskou procítěně staroslovansky čte žalmy. Zpívá melodie z Gorazdova sborníku. Co je mu po Vichingovi a jeho pochopech! Chvilí se modlí v rodné němčině. Má příjemnou usměvavou tvář... Je to náš pravoslavný bratr...

Poslední tóny doznívají. Vladyka arcibiskup Christofor a otec Antonij Drda nás

Slavnostní bohoslužba v rumburském chrámu

ve stručnosti seznamují s osobností a dílem otce archimandryty Kolomackého – stavitele chrámů...

Po svaté liturgii odjždíme na rumburský hřbitov k jeho hrobu. Než začne panychida, mám chvíli čas porozhlédnout se kolem sebe. Nedaleko stojí otec Josef Hauzar z Mariánských Lázní, o kousek dál otec Ernest z Chomutova, dále vidím otce Týmala z Jindřichova Hradce, otce Horváta z Tachova, Čejku z Podbořan, otce Ončulenka z České Lípy a Masnjuka z Liberce.. Vedle stojí host – Mons. Havelka. Dále je zde otec Patrik z Lanškrouna, br. Dejan Randjelovič, prezident Besedy pravoslavné mládeže. Z daleké Moravy, v níž zanechal otec Kolomacký nejvíce chrámů, přijel otec Jan Baudiš z Jihlavy s bratrem Serafimem.

Monastýry jsou zastoupeny jeromonachem Onufrijem se sestrami a igumenou Valentýnou z Mostu, igumenem Joakimem z Hrubé Vrbky, matkou Ludmilou z Vilémova, igumenou Nektarií z Dubské Hory u Karlových Varů.

Pravoslavnou akademii ve Vilémově zastupuje její ředitel Mgr. Roman Juriga. Z Prahy přijeli kancléř ÚMR mitr. prot.

JUDr. Václav Míšek, tajemník Roman Hajdamačenko, otec Zdeněk Koudela a archimandrita Silvestr.

Panychida začíná.

Musím se soustředit, už si nemohu prohlížet přítomné. Ať mi prominou ti, na které jsem nedohlédla...

Vladyka arcibiskup Christofor spolu s ostatními přeje věčný pokoj staviteli chrámů – otci Andrejovi. Zazněly také velebné tóny hymnu „Carstvo něbėsnoje, věčný pokoj...“. Poprvé jsem jej slyšela na pouti v Nankově nad hroby příbuzných našeho drahého nezapomenutelného vladyky metropolity Doroteje...

Je to, co stéká po našich tvářích, dešť nebo jsou to slzy? Asi obojí...

Slavnost je ukončena důstojnou trapézou, skutečnou hostinou lásky. Jedeme domů...

Naše duše jsou naplněny nestvořeným světlem lásky našeho Pána Ježíše Krista, které nám prozařuje mlhu nevlídného dne a bezpečně nás vede po neschůdných cestách. Naše duše jsou naplněny i vděčností, že nám Hospodin umožnil tento neobyčejný zážitek.

A děkujeme otci Antoniji Drdovi, jenž byl Jeho nástrojem... *Jeden z poutníků*

ARCHIMANDRITA ANDREJ (KOLOMACKÝ)

(1896–1980)

Pokračování z minulého čísla

V roce 1929 dochází také k nejproble-

matičtější epizodě v životě otce Kolomackého.

Vstupuje do občanského manželství s Magdalenou Vajnmerovou z bývalého velkostatkářského německo-francouzsko-ruského rodu z Jekatěrinoslavi. V tomto manželství se narodily dvě děti, syn Igor a dcera Taťána. Jakkoli byl vztah k druhým sňatkům ovdovělých duchovních v meziválečné době paradoxně shovívavější než dnes, zůstává tento krok otce Kolomackého problémem. V každém případě, asi i díky nepostradatelnosti o. Kolomackého, jak srbský biskup Serafím, tehdejší exarcha srbské

církve pro Podkarpátí, tak později český biskup Gorazd, tento stav trpěli a nechali otce bez zákazu sloužení.

Za války.

S vladykou Gorazdem při svěcení chrámu v Řimicích na Moravě, 21. května 1934.

Otec si byl problematickosti tohoto svého kroku vědom a později ho i litoval. Manželství nebylo šťastné, charaktery obou manželů byly dosti rozdílné. Manželka Magdalena byla zvyklá na vysokou životní úroveň a způsob živo-

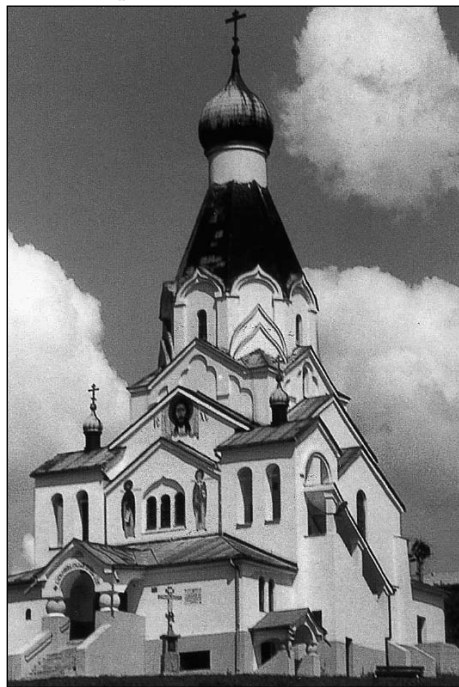
ta o. Vsevoloda nechápala. Manželství kolísalo mezi štěstím a rozpadem.

Přes osobní problémy pokračuje o. Vsevolod v horečné práci pro Církev. Vrcholem jeho působení na Podkarpatské Rusi je bezesporu stavba katedrálního chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice v Užhorodě, který byl zároveň prohlášen památkníkem ruským vojákům padlých v bojích I. světové války. Dnes roste v centru Užhorodu nová, mnohem větší a honosnější katedrála. Ta stará, otce Kolomackého, nás překvapí maličkými rozměry, které byly dány finančními možnostmi. Kromě toho pracuje otec ještě na budování ženského mo-

naštyru v Dombokách a hřbitovní kaple tamtéž (nad hrobem manželů Karbovancových, kteří byli zabiti uniáty, kteří jim v noci ucpali komín a stařečkové se udusili ve spánku; tyto manželé dali dříve veškerý svůj majetek, aby umožnili převezení divotvorné ikony přesv. Bohorodice ze Svaté země do dombockého monastýru, ikona je zde přechovávána dodnes). K oblasti Podkarpátí se váže také jedna kuriosita. Otec Kolomacký na sklonku života na naléhání přátel sám sestavil seznam chrámů, na nichž se během života podílel. „Bohužel“, bylo jich tolik, že si na všechny ani nemohl vzpomenout. Tak se do seznamu dostalo „blíže neurčené místo v Marmaroši“ s poznámkou „už si nepamatují, kde to bylo“.

Užhorodská katedrála je dokončena v roce 1932, v době hospodářské krise, kte-

rá byla na Podkarpátí velmi těžká. O rok později přichází biskup Gorazd za vladykou Serafímem s prosbou, aby byl o. Kolomacký uvolněn také pro stavbu chrámů v eparchii české a moravskoslezské. Tato eparchie postavila v letech 1921-33 pouze dva chrámy, v Jaroměři a v Brně. Ani v Praze tehdy neměla stálý chrám. Od této tíživé situace měl pomoci otec Kolomacký. Formálně je tedy ustaven kaplanem v Brně, ale jeho praktický život je životem kočovníka od stavby ke stavbě. Několik měsíců v roce tráví na Moravě, několik na Podkarpátí. Zde v letech 1933-38 ještě pomáhá se stavbou chrámů v Bilkách, Huklivém, Svaljavě, Velikých Lučkách (největší otcem projektovaná stavba), Tereblje, Kanoru, Saldoboši, hřbitovní kaple v Haňkovicích a se stavbou biskupské residence v Mukačevu (1934). Celkem se otec Vsevolod Kolomacký účastnil v letech 1926-1938 (do zániku Československa) na Podkarpátí 18ti staveb.

Chrám Sv. Ducha v Medzilaborcích, Slovensko, 1947-50.

V průběhu let 1934-40 pak jeho zásluhou vzniká na Moravě ve Střední Evropě jedinečný soubor pravoslavné architektury ruského stylu.

V roce 1947.

O. Kolomacký zde buduje z ničeho hned několik chrámů, které můžeme bez nadsázky nazvat jeho hmotnými duchovními dětmi - sám vybíral pozemek, navrhl projekt, sestavil rozpočet, sehnal materiál, řídil stavbu, účastnil se jí jako dělník a také sám nebo s archijerejem vztyčoval kříže a chrám světil. Postupně vznikají nevelké, ale velmi působivé chrámy v Řimicích, Chudobíně, Střemeníčku u Bousova, Olomouci, Třebíči a Čelechovicích na Hané a navíc pomáhá o. Josefu Nerudovi (budoucímu archimandritovi Sávvovi) s přestavbou chrámu v Dolních Kounicích a vypracoval projekty a vyzdobil chrámy ve Vilémově a Stěpánově, vše na Moravě. Za zmínku stojí obzvláště katedrála v Olomouci. Při jejím dokončování spadl o. Kolomacký z lešení takovým způsobem, že jej očití svědci považovali za mrtvého. Otec však vstal, oprášil se a vylezl opět nahoru... Při vztyčování kříže v Třebíči se zase blížila bouřka. Všichni volali na otce, aby slezl dolů, když v tom udeřil blesk jen několik desítek metrů od chrámu. Otec dokončil práci a v klidu slezl dolů. Jako vždy, nic se mu nestalo.

V létě roku 1942 prováděl otec Kolomacký úpravy v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze, který Gorazdova eparchie získala v roce 1935. 19. června 1942 vykonala skupina českých parašutistů vyslaná z Londýna atentát na říšského protektora Čech a Moravy Reinharda

Heydricha. Úkryt jim byl poskytnut právě v katedrále v Resselově ulici. Ani vладыka Gorazd ani o. Kolomacký o něm nevěděli. Přesto krátce po atentátu poslal biskup Gorazd otce služebně do Brna (o. Kolomacký pak po zbytek života vzpomínal vладыku Gorazda jako svého zachránce). Zanedlouho byl zradou jednoho z parašutistů úkryt odhalen. Následky byly tragické. Biskup Gorazd, který se o odhalení úkrytu dozvěděl v Berlíně při archijerejském svěcení archimandrity Filipa (Gardnera), du-

chovní katedrály Vladimír Petřek a Václav Číkl s rodinami, starosta farnosti Jan Sonnevend a další osoby byly zatčeny a 4. resp. 5. září 1942 v Praze popraveni zastřelením. Ostatní poté zemřeli v koncentračních táborech. Všichni duchovní včetně o. Kolomackého byli poslání na nucené práce do Říše. Chrámy byly zapečetěny, majetek zkonfiskován, Gorazdova eparchie úředně zrušena, bohoslužby zakázány. Tak skončilo 20leté misijní dílo vладыky Gorazda.

Dokončení příště

PŘEHNANÁ STAROSTLIVOST

Dostalo se mi do rukou číslo bulvárních novin Blesk. Bohužel příliš pozdě, abych na ně mohl reagovat bezprostředně. Přece to udělat musím – i když dnes už bez ohlasu.

Blesk je dostatečně známý a jeho zaměření není třeba dlouze popisovat. I přesto se v něm lze leccos zajímavého o současném dění dozvědět.

Každopádně mě překvapila na druhé straně vydání z 23. října 2004 fotografie zbožně se modlícího duchovního a u ní: „Modleme se, i letos budou 13. a 14. platy...“ Teprve pak jsem si přečetl nadpis článku: „Kněží dostávají 13. i 14. platy v plné výši. Díky Gottwaldovu zákonu z roku 1949 se u nás mají faráři jako v ráji. Pánbůh nám to zaplat.“

Ponořil jsem se do čtení článku Jiřího Ověčáčka a Jitky Zadražilové. Tam jsem se mimo jiné dozvěděl, že zatímco „státní kasa zeje prázdnotou“ a že „státní zaměstnanci mají smůlu“, neboť „z 13. platu dostali jen desetinu a po dlouhých tahačích a tvrdých jednáních s vládou si dali alespoň 25% 14. platu“, kněží „káží vodu a pijí víno“ neboť „pobírají v tichosti 13. a 14. platy“! Autoři se opírají o tvrzení mluvčí min. kultury Kateřiny Besserové a pozastavují se nad tím, že na platy duchovních bylo vyplaceno 606 mil. korun, že „brakování státní kasy ale pokračuje“,

neboť „počet duchovních narůstá“ a „stát se nemůže bránit“.

Pak odkazují na Gottwaldův zákon z r. 1949, kterého se prý církev „drží jako klíště“, že prý jí „nevadí, z jaké doby pochází“, že „v zahraničí něco takového těžko najdeme“.

A teď dobrý pozor: „Církev chce mít jako za první republiky faráře v každé vesnici“. Když jsem si dotyčný článek přečetl, musel jsem se trpce zasmát. Každý, kdo v církvi pracuje, velmi dobře ví, s jakými obtížemi se dnes, ano právě dnes, v dobách demokracie, duchovní a všichni pracovníci církve setkávají.

Co by asi milí pisatelé svrchu uvedeného článku dělali, kdyby přišli do obce, v níž se kostel pod tíží let a

za často absolutního nezájmu starosty a magistrátu hrouť a je tu nebezpečné sloužit služby Boží či se jich účastnit.

Co by asi dělali na místě duchovního, který musí spravovat třeba tři takové obce na hony od sebe vzdálené, udržovat kontakt s věřícími, vést děti a mládež a nevlastní při tom ani motocykl?

Dosud u nás není tzv. odluka církve od státu, i když se zcela zřejmě připravuje. Každý duchovní je placen státem jako úředník. Jak vím, jeho plat ani v nejmenším není horentní.

A neděje se tak podle „Gottwaldova zákona“, ale podle ustanovení platného

již v první republice, kdy kněží (až do-
sud) pobírali tzv. kongruu. Co jen tehdy
stálo sil sv. novomučedníka Gorazda, než
přesvědčil T. G. Masaryka, že pravoslavní
kněží mají na kongruu nejen nárok. Pravo-
slaví se tehdy muselo těžce probíjet všemi
zásahy, které mu četní „kulturní znalci“
valili do cesty...

Dnes je ovšem jasné, že kněží všech křes-
tánských církví se musejí potýkat se stejný-
mi problémy.

Bohužel jim to nikdo z těch, kteří by měli
lid informovat pravdivě a poctivě, neusnad-
ňuje. Vidíme tedy, že tzv. Gottwaldův zákon,
na nějž se autoři článku v Blesku odvolávají,
není zákon ustanovený v r. 1949, ale zákon
platný již od první republiky.

Minulý režim ovšem neudělal odůvodněnou
odluku církevní od státu, jako tomu bylo hned od po-
čátku bolševické revoluce v Rusku, z pro-
stého důvodu – potřeboval se církví zaštitit
při tzv. boji za mír. Proto tedy byly církvě
hlavně trpěny (do slova a do písmene),
i když jim jejich činnost byla na každém
kroku znesnadňována.

To, že církev chce mít v každé vesnici
faráře, je zcela pochopitelné. Jen tak to-
tiž může být úspěšně zajištěna pastorač-
ní činnost.

Divím se jen tomu, proč zmíněné autory
pohoršuje tzv. první československá republi-
ka. Vždyť se jindy tak rádi na tento „os-
trov demokracie ve střední Evropě“ odvo-
láváme. Patrně asi ateistická komunistická
výchova let minulých na nich vykonala své.
Jinak si to nedovedu vysvětlit. A jestliže se
tedy hlásíme (nebo ne?) ke křesťanství a je-
ho kultuře, pak musíme vědět, že církev ro-
ste každou obcí, každým kostelem – a tedy
každým farářem.

Českou republikou, její historií a tradicí
doslova hýbaly náboženské dějiny, přesněji
náboženské dění. Vzpomeňme na cyrilome-
todějství, husitství, protireformaci. Je zá-
řejmí, jak málo lidí z našeho národa si to
uvědomuje. Z toho vyplývá také morálka
současnosti. Naprostá nevědomost a nezá-
jem nese své...

Vzpomínám si na svého otce, kterému
jako mladému učiteli náboženství tehdy,
na počátku první republiky, důvěrně říkal
znamenitý pedagog a řídící učitel Hroník:
„Důstojnosti, pomozte nám! My na to s tou
laickou morálkou nestačíme!“ Tehdy se po-
prvé zaváдел předmět tzv. laická morálka.
Morálka, v níž chyběl Bůh...

My věřící křesťané dobře víme, že ten,
kdo nemá morální odpovědnost k Bohu, ne-
má ji ani k lidem. V mezních situacích se to
projeví zcela určitě.

Proto mě zarmoutil komentář zmíně-
ných novin. Ve třetím bodě čteme: „Sprav-
vedlnost. Někdo se jí snaží prosadit sám,
jiný doufá v „pomoc boží“. Pomoc boží
v uvozovkách. Asi pro vsměch...

Dále čteme tvrzení: „...zatímco státní
zaměstnanci úporně bojují o pár stovek,
církev potichu přisypává na svou hromádku
tisíce...“

Co to je ta hromádka? Myslí si autor, že
si z ní farář koupí automobil? Já si myslím,
že jestli existuje v takové hojnosti, jak se
autor domnívá, pak se z ní bude financovat
oprava kostela, na kterou obec nemůže
(nebo nechce) sehnat peníze.

K článku je připojena ještě tabulka. Ko-
lik platíme za církev v ČR. Zaujala mě po-
ložka – údržba církevního majetku - a u ní
suma 25 300 000 Kč. Kež by to tak bylo – ne-
zbývá, než si povzdechnout...

Kdysi jsem se zúčastnil konference zá-
stupců církví se zástupci státu. Hovořilo
se o chystané odluce církevní. Státní činitelé
poukazovali na částku věnovanou církvím.
Tehdy jsem řekl: „Nebude-li stát podporovat
církev, ušetří sice určitou položku, která je
vlastně mizivá. Ale bude nucen vydat více
na výstavbu věznic, protidrogových center
a klinik pro léčení narkomanie“.

Církev vytváří morální řád a nábožens-
ká výchova tento řád upevní a to i pro do-
bu, kdy jedinec dospěje a stane se třeba ate-
istou. Co mu však natrvalo zůstane, je právě
zafixovaný princip morálky. Ono Kantovo:
„Hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon
ve mně“.

Čestmír G. Kráčmar

„A ODPUSŤ NÁM NAŠE VINY, JAKOŽ I MY ODPOUŠTÍME VINÍKŮM NAŠIM...“

„Tak jsme se dočkali, pravda a láska zvítězila nad lží a nenávistí“, mohli by konstatovat křesťané v naší zemi. Ano mohli, pokud by pravda nebyla příliš subjektivním pojmem. V naší době, plné sobeckých individuí, se většina domnívá, že zrovna jeho vlastní pravda je ta nejpravdivější!

A tak na jedné straně stojí církev, které se správně domnívají, že to, co bylo ukradeno, musí být vráceno. Aspoň v demokratických zemích tomu tak bývalo. Stát se přece musí štítit uloupeného majetku!

Na druhé straně stojí tedy náš „drahý“ stát, který žádné špatné pocity nemá. Jistě jen proto, že nemá trávicí trakt a tudíž ani žaludek, který by se mu zvedal.

Pan Martin Fendrych bezesporu nazval věci pravým jménem. Dovolím si jen ještě dvě poznámky.

V prvé řadě bych rád upozornil na to, že když někdo hospodaří s cizím majetkem, musí majiteli vyplácet nejen úroky, nýbrž i podíl ze zisku! (Dříve se tomu říkalo desátek, který se odváděl povinně církvi a panovníkovi) A to ještě pomijím skutečnost, že kromě přiznaného leží na příslušných úřadech ještě další nedořešený církevní majetek.

Druhá poznámka je pouhou mojí domněnkou. Kdyby byl majetek církvím navrácen v plném rozsahu a došlo by k úplné odluce církve od státu, mohlo by se stát, že by s ním církev uměla lépe hospodařit než stát, či obec a začala by být vlivným konkurentem, nabízejícím alternativní služby ve školství, zdravotnictví, sociálních službách, atd. A odtud podle mne také plyne strach z bohaté a tedy vlivné církve, který lze vystopovat v řadách politiků napříč celým politickým spektrem. *Josef Hauzar*

NEBOŤ JSEM LAČNĚL A NEDALI JSTE MI JÍSTI; ŽÍZNIL JSEM A NEDALI JSTE MI PÍTI... (Mt. 25, 42)

„Čehož jste koli nečinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste nečinili...“ (Mt. 25, 45)

*

Potkávám je denně. Špinavé, otupělé, hladové. Opuštěné mezi zástupy netečných a lhotejných bližních. Zoufalé až k hříchu. Jejich zraněné a pokálené duše ustrašeně blikají v chrámu těla zničeném alkoholem a drogami.

A přece by se mnozí z nich dali zachránit. Někteří z těchto ubožáků odpoví na kus podaného chleba hrubou nadávkou: chtěli by peníze, aby mohli laciným vínem umlčet zimu a hlad, snad i tiché, téměř neslyšné volání svědomí.

Vědí vůbec něco o Bohu? Snad Ho oslovují jen braním Jeho jména nadarmo, snad ani to ne. A přece jsem se jednou setkala s tím, že bližní, vrávorající a držící se sloupu, aby neupadl, odpověděl na banán, který jsem mu podala: „Zaplat Pán Bůh...“

V duchu se mi vybavuje citát z Tomáše Kempenského. Odkázal mně ho spolu s vlastnoručně vyrobeným památníčkem tatínek před popravou v německém koncentračním táboře v Breslau r. 1943. Chtěl, abych já – tehdy čtyřletá – řídila své další životní kroky touto hlubokou křesťanskou moudrostí.

„Kdybys někoho viděla zřejmě hřešiti nebo se něčeho těžkého dopouštět, přece by

ses neměla považovati za něco lepšího, protože nevíš, jak dlouho doveďeš v dobrém setrvati.“

✱

Potkávám je denně. Proč se nepokusíme aspoň některé z nich zachránit? Ve většině případů jsou to mladí lidé. Někdy i děti....

„Smiluj se nad ubohými a opuštěnými, vdovami a sirotky, nad nemocnými a nad těmi, kdož žijí v bídě, žaláři, zajetí a otroctví...“ (Otče náš, str. 9)

Tu a tam se vyskytnou i nesmělá (a nedostačující) snaha o pomoc: chléb a polévka v Armádě spásy či náhodně na nádraží, sbírky ošacení, které se (snad) dostanou k potřebným, „levné“ ubytovny, které si nemohou dovolit ti, kteří jsou bez práce a bez peněz; společná noclehárna, v níž zadarmo na zemi spí 30 nemytých a měsíce nepřevlečených ubožáků, kteří mají to „štěstí“, že přišli včas.... Na ostatní nezbylo místo...

Zatímco město je plně satanských brlohů, hospod, heren a nevěstinců....

S radostí jsem si přečetla v Hlasu pravoslavy (6/7 – červen-červenec 2004, str. 3) článek Setkání s panem primátorem. I poznámku k fotografii na titulní stránce časopisu:

„Historický okamžik: primátor hlavního města Prahy MUDr. Pavel Bém podává ruku vladykovi arcibiskupu Kryštofovi stvrzuje dohodu o převodu pozemku v Praze 10 pro stavbu Duchovního a humanitárního střediska při chrámu sv. Mikuláše v Praze.“

V článku se hovoří o „prohloubení misijní, kulturní a sociální činnosti pravoslavné církve“. Podepsán arcibiskup Kryštof a členové stavebního výboru....

V mé fantazii už vyrůstá posvátné místo plné křesťanské lásky k trpícímu bližnímu

mu, opuštěnému a tápa-jícímu. Mé srdce je naplněné vděčností k MUDr. Pavlu Bémovi, jehož příjemná upřímná tvář na mne shlíží z fotografie. Konečně se našel někdo – dokonce nejvyšší představitel hlavního města jemuž není lhostejný osud svěřených občanů a je ochoten svou autoritou zaštitit tuto duchovně mnohoúčelovou stavbu...

✱

Potkávám je denně. Zchátralé a opuštěné. V jejich očích je děs a beznaděj. A přece někteří, než se dostanou

ve svém pádu až tak hluboko, by mohli být ochráněni sociální činností pravoslavné církve ve výše zmíněném sociálním středisku.

„Cožkoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili...“ (Mt. 25, 40)

✱

Jsem věčný poutník. Putuji z místa na místo, z monastýru do monastýru, z chrámu do chrámu. Opět jsem v Praze. Od vytištění článku, který ve mně vyvolal tolik naděje a radosti, uplynulo půl roku. Setkávám se s přítelkyní, která je členkou stavebního výboru, a ptám se, jak jsou se stavbou daleko, zda už začali hloubit základy. Čelí mé naivitě smutným úsměvem. Sliby chyby. Neděje se nic.....

Odjízdim domů obohacena o další zklamání. Kolik už jich v mém životě bylo! Přesto nepochybuji o tom, že Hospodin pomůže tam, kde nemohou (nebo nechtějí) lidé. A vidím sebe samu klečet v chrámu sv. Mikuláše v Praze 10. A procházím se čistými a útulnými pokoji sociálního střediska při něm.

Jeden z poutníků

K SEDMDESÁTINÁM OTCE PAVLA ALŠE

Nejmladší z kněží, kteří znali osobně vladyku mučedníka Gorazda, protojerej profesor ThDr. Pavel Aleš se 8. dubna 2005 dožívá sedmdesáti let. Jeho dědeček, obuvník na Hané, který naslouchal kázání vladky

Gorazda a zamiloval si pravoslavlí, dal na kněze oba své syny, a starší z nich, otec Bohumír Aleš, byl tatínkem otce Pavla. Tak otec Pavel vlastně pochází z kněžské rodiny. Panovala v ní přísná kázeň, ale i láska ke zpěvu. Otec Bohumír byl nejen obětavý pastýř a misionář, ale i vynikající zpěvák s krásným hlasem. Hudební nadání po něm zdědil i otec Pavel. Stávalo se mu, když jako malý chlapec přísluhoval metropolitovi Jelevferijovi, že musel občas zaskočit ve vedení pěveckého sboru katedrály za geniálního, ale poněkud bohémského sbormistra Tomáše Jiráka, když se tento na bohoslužbu opozdil. Odměňoval se svému malému asistentovi tím, že ho zasvěcoval do tajů dirigentské teorie.

Po středoškolských letech v Praze, kde byl krátce jeho profesorem spisovatel Křelina, autor Dcery královské o Anežce Přemyslovně, Můj kapitáne a Amarúa syna hadího, odjel studovat do Prešova, kde se otevřela v roce 1950 Pravoslavná bohoslovecká fakulta. Otce Pavla jsem tu zastihl jako vnímavého studenta 2. ročníku. Fakulta prožívala své porodní bolesti, učili zde profesori, kteří pro pravoslavlí nehořeli, většinou je ani neznali, neúměrně se zde prosazoval politický komunistický vliv, ba nátlak na studenty. Zůstat věrným bohoslovcem bylo svým způsobem hrdinství. Otec Pavel byl premiantem a po třetím ročníku odjel do Leningradu, kde studoval na pravoslavné duchovní akademii čtyři roky a zde svá teologická studia dokončil monumentální kandidátskou prací o monofysitismu a čtvrtém všeobecném sněmu. Zde se také opět shledal s bývalým pražským, nyní leningradským metropolitou Jelevferijem a stal se jeho „dvorním dirigentem“ – sbormistrem studentského kvar-

teta v kapli jeho residence. Tatínek otce Pavla býval v Praze metropolitovým zpovědníkem a metropolita plně důvěřoval jeho synovi po hudební stránce.

Do vlasti se otec Pavel vrátil rozhodnut zasvětit život pravoslavné teologii. Jeho oborem byly církevní dějiny. Proniknout na prešovskou bohosloveckou fakultu a dokonce se tam prosadit jako řádný učitel vůbec nebylo lehké. Ne, že by zde měl opravdovou konkurenci. Erudicí i pílí vysoko převyšoval své starší kolegy. Spíš zde hrály úlohu závist a staré politické vazby. Aby mohl učit, dojížděl do Prešova z Moravy zpočátku bezplatně, jízdné si hradil ze svého skromného kněžského platu. Byl vysvěcen hned před prvními Velikonocemi po návratu z Leningradu. Mátušku si přivedl ze stejné vsi jako jeho tatínek, z Cakova, který proslul svou katolickou přísností, ale obě mátušky hluboce přilnuly k pravoslaví a celý život byly oporami církvi i svým manželům. Otec Pavel byl farářem v Chudobíně, ale spravoval i Řimice, Vilémov a filiálku Střemeničko. Přes týden učil v Prešově a o nedělích sloužil a pastoroval na Moravě ve svých farnostech a prázdniny trávil tím, že opravoval chrámy. Pravidelně psal do církevního tisku a zúčastňoval se důležitých ekumenických i pravoslavných setkání.

Hlavním zájmem otce Pavla však zůstala teologie a prešovská bohoslovecká fakulta se stala jeho duchovním dítětem. Budoval ji duchovně vždy v kolektivu, především ve společenství svých kolegů z Leningradu a jejich vrstevníků, ale on byl páteří tohoto kolektivu, držel jej pohromadě a dával mu zřetelné zaměření. Pro Moravu je zvlášť významným dílem zřízení detašovaného pracoviště Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Olomouci v roce 1990, jež umožňuje vystudovat teologii dálkově desítkám zájemců, takže dnes skoro na všech moravských pravoslavných farnostech se může konat sv. liturgie každou neděli. Otec Pavel, který je hlavním tvůrcem a ředitelem tohoto pracoviště, zde uplatnil kromě zkušeností a znalosti „řemesla“ svou dů-

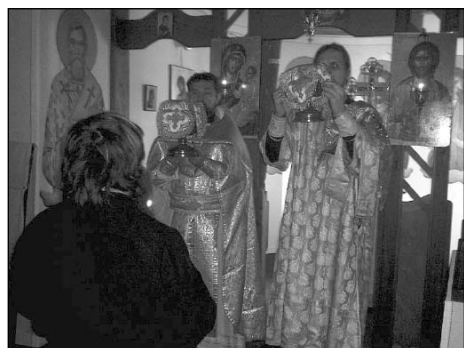

slednost a přísnost, takže se dílo nerozpadlo ani nerozbrědlo. Pečlivě dbá na rovnováhu studia a modlitby, každý konzultační den začíná pobožností, jež posiluje vědomí Boží přítomnosti a požehnání. Nedílnou součástí péče o detašované pracoviště je péče o přijíždějící přešovské učitele. Jsou očekáváni s večerí a noclehem u otce Pavla doma, kde je vždy chvíle na popovídání o teologii i o životě. Myslím, že toto pohostinné setkání je jednou z příčin, proč přešovští učitelé přijíždějí do Olomouce ochotně a rádi. A následně, proč je toto pracoviště duchovně úspěšnější než sama mateřská fakulta. Když jsme u bohoslív, měl bych zde vyjmenovat literární

práce otce Pavla. To by však můj skromný článek příliš protáhlo a jsem si jist, že seznam článků a publikací otce Pavla bude v těchto dnech uveřejněn jinde.

Na závěr bych rád vzpomenu ještě jednu činnost otce Pavla, jež je současně jeho velikou láskou. Je sbormistrem pěveckého sboru při katedrálním chrámu. Když konám bohoslužbu za sborového zpěvu pod jeho taktovkou, nemohu necítit, jak velice je otec Pavel ztotožněn s tím, co sbor přednáší. Je-li teologie jeho radostí a milovanou prací, je mu zpěv radostí i relaxací. Kéž mu Pán dopřeje prožívat tyto radosti ještě dlouho přes sedmdesátku. *biskup Simeon*

SETKÁNÍ

Vzácní hosté v monastýru v Hrubé Vrbce.

Ve dnech 23. 2. – 2. 3. 2005 pobýval v České republice na pozvání Institutu sv. Jana Theologa pro studia východního křesťanství představený chrámu sv. Nikolaje v Amsterdamu protojerej Sergij Ovsianikov. Účelem jeho návštěvy bylo přednést dvě přednášky na téma „Věda a víra v dnešním světě“ na půdě Institutu v Olomouci a v monastýru sv. Ludmily v Brně. K těmto přednáškám pak byly připojeny dvě besedy na téma „Duchovní dědictví metropolitely surožského Antonije (Bloom)“, které proběhly na začátku pobytu v Praze a na závěr návštěvy v Karlových Varech.

Otec Sergij, původním povoláním výzkumný pracovník na poli fyziky, se po

letech praxe rozhodl pro studium teologie, a to nejprve v semináři a posléze v Duchovní akademii v Leningradě. Studium zakončil disertační prací na téma „Starověké duchovní školy“. Velký důraz klade zpětně na svůj pobyt v semináři, s jeho pevným řádem v první řadě bohoslužebným a modlitebním. Po vysvěcení na diákona (nynějším patriarchou Alexijem II.) odcestoval na roční studijní pobyt do Londýna, kde jej posléze metropolita Antonij Surožský vysvětil na kněze a vyslal do Amsterdamu. Zde působí společně se dvěma holandskými duchovními již 15 let. Za tuto dobu se jeho farnost rozrostla a odráží spektrum holandské společnosti, takže se můžete společně modlit

s lidmi nejen z celé Evropy, Ameriky, ale i Afriky a Asie.

Otec k nám přijel přednášet na výše uvedená témata, avšak těžištěm jeho návštěvy, jak se posléze ukázalo, se stala osobní SETKÁNÍ s jednotlivými lidmi. Jakoby v jednom každém zanechal rozžaté světelko v duši, ať to byli studenti z Olomouce nebo posluchači v Brně, otcové a bratři v Hrubé Vrbce, věřící v Praze nebo v Karlových Varech.

Jak sám řekl: „Mne zajímají lidé, zajímá mne jeden každý člověk, to je sám život

– Да, это жизнь.“ Právě takto se zcela zřetelně, hmatatelně projevilo duchovní dědictví vladyky metropolity surožského Antonije (Bloom) v praxi.

Co dodat? Snad jen jedno: budeme se těšit a doufat v další setkání –SETKÁNÍ.

Institut Jana Theologa vydal jeho přednášku „Věda a víra“, kterou lze zakoupit na adrese Institutu:

Institut sv. Jana Theologa
pro studia východního křesťanství
Dolní náměstí 22
771 00 Olomouc

VALAAM SI PŘIPOMENUL 15. VÝROČÍ OBNOVENÍ MNIŠSKÉHO ŽIVOTA

14. prosince 2004 si Valaamský monastýr připomenul významné datum – 15. výročí obnovení mnišského života. V tento den, v roce 1989, začali na ostrově žít čtyři monaši a dva poslušníci. Mnišský život na Valaamu tak byl obnoven. Událost otevřela novou stránku v historii monastýru.

Během těchto 15 let se monastýr, zničený desetiletými bolševického rozvratu, vskutku

znovuzrodil. V současnosti je celkový počet lidí obývajících monastýr asi dvě stě. Jsou zrekonstruovány nejvýznamnější budovy a chrámy a několik skitů. Práce pokračují. Slavnostním okamžikem bude obnovení a slavnostní vysvěcení hlavní svatyně monastýru – chrámu Spaso-Preobraženského, které se uskuteční v tomto roce. 19. srpna, na chrámový svátek Proměnění Páně, bude

sloužena první božská liturgie za účasti Jeho Svatosti patriarchy moskevského a celé Rusi Alexije II. Igumen monastýru archimandrita Pankratij řekl: „Bude to opravdu velká událost v životě našeho monastýru“.

Oslava 15. výročí mnišského života proběhlo na Valaamu v tichosti. Bratrstvo v čele

s igumenem odsloužilo děkovný moleben. Dostat se na ostrov je velmi obtížné, proto poutníků nebylo mnoho.

Výročí probíhalo v souvislosti s dnem památky sv. apoštola Andreje Prvozvaného. Podle podání právě svatý apoštol Andrej první přinesl na Valaam světo víry Kristovy. Poté co apoštol prošel země Skythů a Slovanů, zamířil na Valaam. Svalil pohanské svatyně a vztyčil kamenný kříž. Svatý apoštol je na ostrově zvláště ctěn. Modlitební vedení apoštola Ondřeje se projevilo už před patnácti lety.

Pamětníci vzpomínají, že počasí tentokrát bylo velmi zlé. Bude nutno čekat, až utichne bouře, které znemožňovala plavbu na ostrov. Trvalo to pár dní. Počasí se zlepšilo a bylo jasné, že bez Boží pomoci se nelze obejít. Byl odsloužen moleben sv. apo-

štolu Ondřeji Prvozvanému. Bouře pomalu utichala a loď v klidu odplula na Valaam. Svatý apoštol ani teď neopouštěl monastýr modlitební pomocí.

Tento den se stal důležitým okamžikem v nové historii monastýru, obnovujícího se po letech zkázy. Jeho poničení nepřinesli cizí nepřátelé, jak se to stalo mnohokrát před tím. Zkázu tentokrát přinesla bezbožná vláda, která chtěla zničit pravoslaví v Rusku. Obnovení monastýru – to je jeden z okamžiků historie Ruska, navracejícího se ke svým

kořenům a duchovním hodnotám. Pro monastýr je to jakýsi vnitřní svátek – utěšitelné svědectví o Božím požehnání, provázejícím obnovitelské práce, modlitební účast přesvaté Bohorodice a svatých.

Valaam, 14. prosinec 2004 –b–

JAK ŽIJEME

by pravoslavné mládeže.

Dejan Randjelovič, prezident BPM

PODĚKOVÁNÍ

Beseda pravoslavné mládeže chce tímto poděkovat otci protojereji Vladimíru Jachňukovi ze Žatce za příspěvek 500 Kč na aktivity Bese-

Po absolvování vysokoškolských studií působil jako lékař v Rusku a v zahraničí. Do Prahy se přistěhoval po svém sňatku s mátuškou Jitkou, která před několika roky tragicky zesnula v Indii.

ŽIVOTNÍ JUBILEUM OTCE VLADISLAVA DOLGUŠINA

Prot. MUDr. Vladislav Dolgušin, duchovní při chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze 3, Na Olšanech, oslavil v únoru padesátiny. Narodil se 7. 2. 1955 ve městě Kirov v Ruské federaci.

Na diákona byl vysvěcen v roce 1995 a posléze na kněze roku 1999 blahé paměti vладыkou metropolitou Dorothejem. Otec Vladislav je též magistrem teologie na Pravoslavné bohoslovecké fakultě v Prešově. Jako duchovní vyniká vroucí zbožností, pokorou a milým, otcovským vztahem k věřícím.

Církevní obec při chrámu Zesnutí přesváté Bohorodice v Praze Na Olšanech vzpomínala na jeho „abrahámoviny“ po sv. liturgii v neděli 6. března, kdy sloužil také vладыka arcibiskup Kryštof, který jubilantovi spolu s o. kancléřem JUDr. Václavem Miškem popřál mnohá a blahá léta a daroval mu nové kněžské roucho. K jeho gratulaci se připojil místní duchovní správce otec archimandrita Silvestr, další přítomní duchovní a představitelé církevní rady. Otec Vladislav s náručí plnou květin těžko skrýval dojetí. Nech jsou další jeho léta ověněná pověstí dobrého a obětavého pastýře Božího lidu. *Metropolitní rada*

POZVÁNKA DO TÁBORA

Přijměte naše pozvání na přednášku Jeho Vysokopřeosvícenosti arcibiskupa pražského a českých zemí Kryštofa na téma „Svatá země očima českého ne-turisty“. Projekce videofilmu s následnou přednáškou a besedou se uskuteční 7.4.2005 od 18 hod. v přednáškovém sále Jihočeské univerzity v Táboře.

Farníci církevní obce v Táboře

MODLITEBNÍ VZPOMÍNKA

V březnu 2005 si připomeneme 3. výročí úmrtí našeho bratra, farníka tábořské církevní obce, p. Nikolaje Najděnova ze Sepekova. Přestože musel zdaleka dojíždět a byl i staršího věku, dokud mu to zdraví dovolilo, pravidelně se dlouhá léta účastnil bohoslužeb v chrámu.

Obracíme se i na Vás, čtenáře HP, vzpomeňte s námi jeho památky. Prosme společně milostivého Boha, aby mu od-

pusťl jeho provinění úmyslná i neúmyslná a upokojil duši zesnulého služebníka Božího Nikolaje v místě, kde není ani vzdechu, ani stesku, ani bolesti, ale život je nekonečný.

Za modlitební vzpomínku děkují farníci chrámu

Povýšení sv. Kříže na Špitálském náměstí v Táboře

PLZEŇ

V neděli Marnotratného syna 27. února t.r. duchovní správce chrámu sv. Anny v Plzni prot. Mgr. Jan Polanský uvítal vl. Kryštofa, arcibiskupa pražského a českých zemí.

Vладыka Kryštof, kterého doprovázel kancléř ÚMR, mitr.prot. JUDr. Václav Mišek, před sv. liturgií chirotéžoval čtece Olega Makchněva. Hypodiakon Oleg je věrným, spolehlivým, klerikem při plzeňském chrámu a studijí bohosloví v Olomouci. Po archijerejské sv. liturgii vладыka poželnal překrásně provedenu ikonu Počajevské Bohorodice, kterou chrámu sv. Anny věnoval Bohuznamý dárcem.

Po bohoslužbách se vладыka Kryštof sešel při přátelském obědě s mnohými věřícími plzeňské církevní obce.

ÚMR

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.